

Overweging rond de coronacrisis – Goede Vrijdag 2020

Beste mensen,

Het coronavirus heeft zich in alle hevigheid over de wereld verspreid. Overal vallen er veel doden. Onschuldige slachtoffers van een onzichtbare vijand. De mensen zijn bang. Overheden nemen draconische maatregelen om de verspreiding van het virus tegen te gaan, want er is nog geen vaccin voorhanden. En armere landen krijgen het nog meer te verduren: een slecht gezondheidssysteem, ontbrekende beademingsapparatuur en de onmogelijkheid voor vele mensen om in quarantaine te gaan. Daar is een dilemma soms: ofwel het gevaar op besmetting riskeren of anders thuis omkomen van de honger. We zien door het coronavirus ook veel solidariteit.

Hoe dan ook: deze coronacrisis heeft ons als mensen door elkaar geschud. De illusie dat de wereld aan onze voeten lag is aan diggelen geslagen. Zoals Icarus zijn we naar beneden gestort en worden we met onze neus op de harde feiten gedrukt: wij mensen zijn broos, kwetsbaar en sterfelijk. Ondanks al onze kennis en vernuft. Onze menselijke eindigheid, onze “condition humaine”, de kleinheid van de mens tov de natuur... ze zijn opnieuw een feit.

Op deze dag van Goede Vrijdag denken we als christenen niet alleen aan het lijden van Jezus, maar ook aan het vele lijden in onze wereld. We geloven dat onze God een God van het leven is en niet van de dood.

Maar in de huidige coronacrisis worden we als gelovigen net hier op de proef gesteld. Want hoe zit dat nu met die goede en almachtige God, schepper van hemel en aarde? Het is de eeuwenoude vraag van die Bijbelse figuur Job. Job roept God ter verantwoording: waarom laat God in onze wereld het lijden toe, vooral het onschuldige lijden van rechtvaardige mensen? “De almachtige God heeft mij alle moed ontnomen,” zucht een met zweren overdekte Job. Vandaag sterven een pak onschuldige mensen door het coronavirus en boosdoeners zoals de maffia gebruiken de verspreiding van het virus zelfs om in armere wijken opnieuw voet aan de grond te krijgen. Hoe pervers. Laat die goede almachtige God de mensen aan hun lot over?

Op het eerste gezicht een terechte vraag. Alleen: welk beeld van God hanteren we eigenlijk als we onze werkelijkheid waarin ook ziekte en lijden voorkomen in tegenspraak zien tot Gods goedheid en almacht? Onze werkelijkheid is wat ze is. Daarin komt lijden, ook onschuldig lijden voor. Het is van deze werkelijkheid dat wij mensen deel uitmaken. Dat is onze realiteit, onze ‘condition humaine’. We kunnen dit jammer vinden en hopen dat God een andere werkelijkheid had geschapen: eentje waarin het lijden ons bespaard zou blijven, waarin er geen onschuldig lijden voorkomt zoals bij een aardbeving of bij een coronavirus, een werkelijkheid dus volgens onze wensen en dromen. Is dit niet het beeld van God als een almachtige “Sinterklaas-God”? Maar zo zit onze werkelijkheid niet in elkaar. Trouwens, zijn Gods almacht van de liefde en van goedheid soms niet binnen deze eindige menselijke werkelijkheid te denken?

Twee fundamentele geloofsinzichten verduidelijken dit. Vooreerst de “**incarnatie**”. Een moeilijk woord om te zeggen dat christenen geloven dat die almachtige God, schepper van hemel en aarde eigenlijk afgedaald is in onze werkelijkheid en mens geworden is zoals wij. In Jezus Christus. Dat betekent dat deze God onze ‘condition humaine’ volledig heeft gedeeld. Dat is niet min. God heeft er voor gekozen om zijn almacht te beleven in onze menselijke gestalte. Het is in het eindig bestaan van de mens Jezus dat de liefde van God zichtbaar is geworden, zich geopenbaard heeft,... met alles erop en eraan. Dus ook met het lijden. Dit geloof houdt ook een opdracht in: in ons beperkte menselijke bestaan, in deze werkelijkheid zijn wij als mensen geroepen zijn om Gods liefde verder zichtbaar te maken, om alle lijden te verzachten. Wij zijn de armen en voeten van God in deze wereld. Ligt daarin niet Gods echte almacht?

Hiermee verbonden is een tweede fundamenteel geloofsinzicht: onze **menselijke vrijheid**. God heeft ons mensen als vrije wezens gewild. Wij kunnen onze eigen wegen gaan, in alle vrijheid. Wij kunnen er ook voor kiezen om los van God ons bestaan te leiden. Of zelfs om los van anderen en van God een bestaan te leiden dat volledig ingaat tegen Gods droom met deze werkelijkheid en dat een menswaardig leven van anderen bemoeilijkt of onmogelijk maakt. Sommige mensen gebruiken zelfs God om op anderen macht uit te oefenen of te misbruiken.

Daartegenover staat dat wij onze menselijke vrijheid ook kunnen gebruiken waarvoor die bedoeld is: om “medescheppers” van God te worden, om onze aarde te beheren als goede rentmeesters, om deze wereld beter te maken, om alle lijden te verzachten, om mee te werken aan Gods droom over onze wereld: dat Bijbelse visioen van rechtvaardigheid en vrede, van een wereld waar alle volkeren met elkaar aan tafel zitten, waarin niemand nog honger heeft, ... God nam hiermee een enorm risico. Want hij legde voor een stuk de toekomst van wereld in onze handen. En wat hebben wij mensen ervan gebakken?

Daarom lijkt het mij passend om op deze Goede Vrijdag – de dag waarop Jezus, de rechtvaardige mens - door de politieke en religieuze machthebbers werd vermoord – en waarop wij zoveel leed in onze wereld gedenken, de mens zelf ter verantwoording roepen. Waarvoor dan? Voor al het lijden in deze wereld dat rechtsreeks of onrechtstreeks veroorzaakt wordt door menselijke keuzes, als individu, maar nog meer als optelsom van vele individuen, van groepen van mensen, van landen, van economische en sociale structuren... De keuze voor steeds meer materiële rijkdom ten koste van anderen en ten koste van onze planeet, de keuze om als consument goederen zo goedkoop mogelijk te willen ongeacht de omstandigheden waarin deze gemaakt werden (van belachelijke loontjes, over kinderarbeid tot regelrechte schendingen van mensenrechten), de keuze van bepaalde machthebbers om hun eigen bevolking uit te buiten, onder de knoet te houden en zelfs te vermoorden, de keuze van sommige multinationals om onze vitale ecosystemen kapot te maken uit winstbejag, de keuze van politici om mensen bewust voor te liegen en tegen anderen op te zetten,... Dat is het lijden waarvoor God de mens ter verantwoording kan en mag roepen. Wat doen we als mensen tegen al dit lijden?

We hebben niet alleen de vrijheid van God gekregen, maar ook ons verstand om het goed te gebruiken. Onze wetenschappers bestuderen momenteel het coronavirus en zoeken een manier om het te stoppen en er ons in de toekomst tegen te beschermen. Gelukkig maar. En het valt op dat alle mensen ook de machthebbers, politici, bedrijven opnieuw meer aandacht schenken aan wat wetenschappers hun vertellen over het coronavirus. Terecht, want hun leven hangt ervan af. En ondertussen blijkt ook uit wetenschappelijk onderzoek dat het ontstaan van het coronavirus verband houdt met de relatie van de mens met de natuur. De mens dringt steeds dieper door in de biotopen van wilde dieren en stelt zich hiermee bloot aan dergelijke virussen. Een ongemakkelijke waarheid vanuit wetenschappelijke research. In de toekomst zullen we dus veel voorzichtiger moeten zijn. Nochtans - als het over de klimaatopwarming gaat – valt de oproep van de wetenschappers om onze relatie met de natuur radicaal te herdenken in dovemans oren. Alsof hun wetenschappelijke inzichten op dat domein plots minder ‘waar’ zouden zijn. Alleen zijn de doden en is de schade door de klimaatopwarming wat minder zichtbaar. Alhoewel.

In die zin hoop ik dat de coronacrisis een echte “wake-up call” wordt. De mens moet wakker worden en kan na de coronacrisis niet terug overgaan tot ‘de orde van de dag’, naar een ‘business as usual’. Het is noodzakelijk om onze relatie met de natuur totaal te herdenken, om het moment van economische heropstart te gebruiken om ons economische systeem radicaal om te turnen: door in te zetten op groene energie, op de afbouw van fossiele brandstoffen, op natuurherstel, energiebesparing, recycleren, sociale rechtvaardigheid... Want zoals Patricia Espinosa van het UNFCCC (de klimaatafdeling van de VN) zegt: “Het coronavirus mag dan wel het meest acute gevaar zijn, de klimaatverandering blijft de grootste dreiging op langere termijn.’

Beste mensen, laten we op deze Goede Vrijdag ook het lijden van de natuur omwille van de mens nuchter onder ogen zien en erover nadenken. Laten we beseffen en voelen dat de natuur ‘ons gemeenschappelijk huis’ is. Zodat we met een heldere geest en geholpen door de wetenschap, de juiste keuzes kunnen maken voor de toekomst, ... Dan heeft Pasen vieren echt zin. Want God wil dat de mens leeft. Laat de mens dan in alle vrijheid kiezen voor het leven. Amen.

Karel Ceule

De Lier – de Goede Week 2020